KONFERENCE MODERNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA 2026

Přínosy participace v obcích z pohledu mládeže

Zkušenost z Říčan: od školního parlamentu po radnici.

Matyáš Fořt

Delegát ČR do Dialogu EU s mládeží · 5 let praxe v participaci mládeže v Říčanech

Olomouc 5. 11. 2026

65 %

mladých Čechů (15–29 let) má pocit, že rozhodně nebo spíše nemůže nic ovlivnit · Zdroj: ČRDM, Hodnoty mladých (2020)

PROČ O TOM MLUVÍM

Participaci jsem zažil zevnitř

2022–2025

Předseda Žákovského zastupitelstva Říčany

2023–2025

Komunikace participativního rozpočtu ZměňTO

2025–2026

Spoluzakladatel Středočeského studentského parlamentu

od 2026

Zastupitel města Říčany

PARTICIPACE V ŘÍČANECH

Dvě cesty, jak mladí spolurozhodují

ČÁST 1

Parlamenty

Školní parlamenty · úroveň školy

Žákovské zastupitelstvo · úroveň města

ČÁST 2

Participativní rozpočty

Školní rozpočty · 20 000 Kč na školu

ZměňTO · 1 mil. Kč pro mladé

Překvapte Říčany · 5 mil. Kč pro celé město

ČÁST 1 · ŠKOLNÍ PARLAMENTY

Participace začíná ve škole

Zástupci tříd

Žáci si volí své zástupce, kteří s vedením řeší život školy.

Bez rozpočtu

Parlament může navrhovat, o penězích ale nerozhoduje.

Odrazový můstek

Z aktivních členů školních parlamentů se rekrutuje žákovské zastupitelstvo.

ČÁST 1 · ŽÁKOVSKÉ ZASTUPITELSTVO

Městský parlament

Zástupci říčanských škol, kteří dělají vlastní projekty pro město: Majáles, koncerty, sportovní turnaje.

Třikrát jsem byl zvolen jeho předsedou.

21
zástupců mladé generace

3 + 3
základní a střední školy

1 rok
každý rok nové volby a noví lidé

200 000+
Kč k dispozici: 100 000 ročně + nevyčerpané z minulých let

ČÁST 1 · PŘÍNOSY PARLAMENTŮ

Co parlamenty přinášejí

Mladým

Neformální vzdělávání

Týmová práce, time management, vedení schůzek, rozpočet

Hlas ve veřejných věcech

Spolutvoří prostředí, které je jim nejbližší

Pochopení, jak funguje město

Proč něco trvá a co obec vůbec smí

Radnici

Přímý vstup od mladých

21 poradců z jinak těžko dosažitelné skupiny

Inovace

Nové nápady na akce i na fungování úřadu

Nástupnictví

Lidé, kteří agendě radnice rozumí a vysvětlí ji vrstevníkům

Společnosti

Občanská angažovanost

Nadšení vede k dalším úrovním participace

Hlas i bez mandátu

Platforma, která mladým supluje zastoupení ve volených orgánech

Vztah k místu

Kdo město spoluvytváří, má důvod v něm zůstat nebo se vrátit

ČÁST 1 · DOPORUČENÍ PRO OBCE

Jak zřídit parlament, který funguje

1	**Parlament na úrovni města**	Zástupci škol jako přímý hlas mladých pro radnici.
2	**Vlastní rozpočet**	Aby mladí mohli své nápady opravdu uskutečnit.
3	**Koordinátor na úřadě**	Převezme administrativu a otevře mladým zázemí úřadu.
4	**Ukotvení pod radnicí**	Proces jako v zastupitelstvu dává parlamentu váhu i strukturu.

ČÁST 2 · PARTICIPATIVNÍ ROZPOČTY

Rozhodování o penězích na třech úrovních

ŠKOLA

20 000 Kč

dostala každá škola; studenti si odhlasovali vlastní projekty

MLADÍ · ZMĚŇTO

1 mil. Kč

ročně jen pro mladé 12–25 let; první takový rozpočet v Česku

MĚSTO · PŘEKVAPTE ŘÍČANY

5 mil. Kč

pro celé město; běží dlouhodobě od roku 2016

Participativní rozpočet je dnes v Česku běžný nástroj. **Ojedinělé je, že v Říčanech mají mladí vlastní rozpočet – ve škole i na úrovni města.**

ČÁST 2 · ZMĚŇTO

První participativní rozpočet jen pro mladé v Česku

1 mil. Kč
vlastní rozpočet jen pro projekty mladých

12–25
let; stačil vztah k městu, ne trvalé bydliště

3
vítězné projekty: 1 velký do 600 tis., 2 malé do 200 tis.

4.
ročník právě běží

JAK PROBÍHÁ JEDEN ROČNÍK

Říjen: návrhy → Kontrola úřadem → Listopad: prezentace → Leden: hlasování

Zdroje: Democracy Technologies (2024); zmento.prekvaptericany.cz; finalista Innovation in Politics Awards 2024

ČÁST 2 · ZMĚŇTO V ČASE

Tři ročníky, zájem drží

Ročník	Návrhy	Hlasující	Vítězné projekty
1. · 2023/24	14	500+	Majáles, piano na nádraží, šlapadla, studovna
2. · 2024/25	23	536	Majáles, lesní trail, vybavení studovny
3. · 2025/26	16	546	Hřiště Sokol, půlmaraton, nabíječky s Wi-Fi
4. · 2026/27	běží	–	Návrhy do 31. 10. 2026, hlasování v lednu

Účast stabilně nad 500 mladých ročně. Od 2. ročníku dvě kategorie: **malé projekty do 200 tis. Kč** a **velké do 600 tis. Kč**.

Zdroje: Democracy Technologies (2024); Říčanský kurýr 3/2025 a 2/2026; ricany.cz; zmento.prekvaptericany.cz

ČÁST 2 · PŘÍNOSY ROZPOČTŮ

Co přinášejí participativní rozpočty

Mladým

Učení praxí

Projekt, rozpočet, prezentace, jednání s úřadem

Viditelný výsledek

Nápad se promění ve skutečnou věc ve městě

Jak město funguje

Pozemky, pravidla, rozpočet – a proč něco nejde hned

Radnici

Průzkum potřeb

Víte, co mladí opravdu chtějí, ne co si myslíme

Zásobník nápadů

I nevítězné návrhy inspirují další plánování

Investice, které žijí

Co si mladí navrhnou, to také používají a hlídají

Společnosti

Mezigenerační dialog

Mladí i dospělí hlasují o stejném městě a vidí, co chtějí ti druzí

Učení demokracie

Prosadit návrh, přesvědčit ostatní a přijmout prohru

Transparentní veřejné peníze

Lidé vidí, kam peníze jdou, a spolurozhodují o nich

ČÁST 2 · DOPORUČENÍ PRO OBCE

Jak udělat rozpočet, do kterého se mladí zapojí

1	**Mladí v kampani**	O rozpočtu mají mladým říkat mladí, ne úřední deska.
2	**Spolupráce se školami**	Na návrzích se dá pracovat přímo v hodinách.
3	**Co nejjednodušší hlasování**	Pár kliknutí, žádná složitá registrace.
4	**Propojení s parlamentem**	Parlament pomůže s propagací i se samotným hlasováním.

POHLED Z PRAXE

A co ostatní obce?

- Participativní rozpočet nanejvýš pro všechny
- Parlament mladých, pokud je, bez peněz
- Žádné peníze vyčleněné jen pro mladé
- Žádné zázemí ani kontaktní osoba

PRO PARLAMENTY I ROZPOČTY

Cílem není vychovávat politiky

Cílem je zapojit mladé do veřejného života a probudit v nich zájem o to, co se kolem nich děje.

Mluvte jejich jazykem

Komunikace i podoba projektu musí odpovídat mladým, ne úřadu.

Pozor na hraní na politiky

Parlament, který se jednou měsíčně fotí v oblecích na radnici, mladé neosloví.

Mladí můžou být vašimi spolutvůrci obce.

Věřte jim. Dejte jim možnost.

Matyáš Fořt